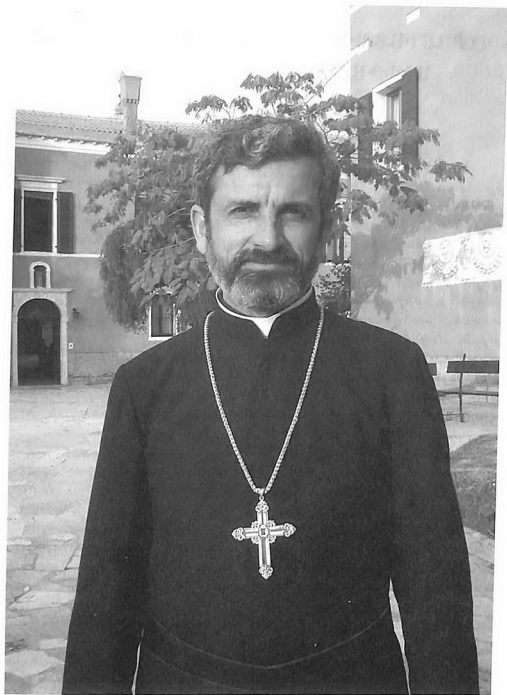

ԳԵՐԱՇՆՈՐԷ Հ. ԵՂԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՔԻԼԱՂՊԵԱՆ
ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԸՆԴՀ. ԱԲԲԱՀԱՅՐ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՄԻԽԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Հ. ԵՂԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՔԻԼԱՂՊԵԱՆ
ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱՐԲԱՀԱՅՐ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Տասնեակ տարիներէ ի վեր Վենետիկի եւ Վիեննայի Մխիթարեան զոյգ Միաբանութիւնները՝ բանակցութեան մէջ էին Մխիթար Աբբաճօր հաստատութեան երկու ճիւղաւորումները միացնելու։ Որովհետեւ անցեալին, Հիմնադրին մահէն 24 տարի վերջ, 16 Մայիս 1773ին, զանազան պարագաներ մղած էին խումբ մը կրօնաւորներ՝ Վենետիկէն Թրիեստ փոխադրուելու եւ անկէ ալ Վիեննա հաստատուելու։ Հոն անոնք, այդ գերմանական մշակոյթի ծոցէն՝ կարեւոր դեր մը խաղցած էին մեր մշակոյթի վերելքին մէջ, ինչպէս Ս. Ղազարը՝ Խալիլայէն, մարմնացուցած հին դասական ամբողջ աշխարհը եւ վերածնունդի բոլոր գանձերը՝ դարձած էր դարբնոց նոր հայ գրականութեան։ Միակ բաժանումն էր որ մեր ազգի պատմութեան մէջ բարեբեր եղած էր։ Բայց այլեւս ժամանակները փոխուած էին ու հարկը կը զգացուէր միացած ուժերով դիմադրուելու արդի դարու դժուարութիւնները։

Եւ ահա՛ երկու պատմական հանգրուանները այս պատմական եղելութեան։

Վիեննայի մէջ՝ Ընդհանուր Ժողովը իր շուրջ հաւաքած բոլոր անդամները՝ 20 Յուլիս 1999ին կ'որոշէ վերստին միանալ Վենետիկի։

7 Յուլիս 2000 թուականին, Ս. Ղազարի Միաբանութիւնն է որ իր կարգին, երեկոյեան դէմ քովէ քով ժողովուած, պիտի քուէարկէ: Դարաւոր բեռ մը կը ճնշէ սրահին մէջ: Հասարակութիւնը, սակայն, միակամ կը վաւերացնէ միութիւնը անյետադարձ կերպով: Ուրախութիւնը կը պոռթկայ ծափահարութիւններով: Տէրունական աղօթքով կը բարձրանայ փառատրութիւն մը Աստուծոյ, մինչ Եկեղեցւոյ զանգակները կը ղողանջեն, ցնծութեան աւետիսը սփռելով Վենետիկի լճակին ալիքներուն վրայ: Հասարակութիւնը կ'ուղղուի թափօրով ժամատուն ու հոն, Մխիթար Աբբաճօր անկններուն մօտ, իր յօրինած «Աղաչեմք գրեգով» կը բարձրացնեն գոհաբանութեան երգը Սուրբ Աստուածամօր որ հաճած էր վերջ մը տալ դարեր տեւող բաժանումի մղձաւանջին: Հայ ժողովուրդը բոլոր՝ Եկեղեցի ու Պետութիւն, պիտի հրճուէր մեզի հետ: Երկնքի պարզեւն էր՝ Հիմնարկութեան 300-ամեակի առիթով ու նաեւ պսակ մը՝ Հայ Ազգի Քրիստոնէացման 1700-ամեակին:

Բայց հարկ էր գտնել կարող առաջնորդ մը այս միացեալ Մխիթարեան Միաբանութեան եւ յարմար՝ ներկայ պարագաները եւ դժուարութիւնները դիմադրաւելու:

Թէ՛ Վիեննայի եւ թէ՛ Վենետիկի բոլոր հասարակութիւնը հաւաքուած Ս. Ղազար՝ արտակարգ ժողովի մը մէջ, յետ կրկին միասնաբար վաւերացնելու միութիւնը, կը փնտոէ Նախախնամութեան Ընտրեալը այս մեծ գործին:

Բայց նախ երկու նախորդ Աբբաները, Գերապատիւ Հ. Վարդան Վրդ. Քէշիշեան՝ Վենետիկէն, եւ Գերապատիւ Հ. Պօղոս վրդ. Գոճանեան՝ Վիեննայէն, վեհանձնօրէն ու սիրայօժար հրաժարական կու տան, թէպէտ դեռ չէ լրացած իրենց պաշտօնավարութեան շրջանը:

2000ի յոբելինական տարուան 10 Յուլիսի նիստին մէջ, քուէները կը կեդրոնանան՝ ոչ այնքան ծանօթ եւ ոչ ալ համբաւաւոր անձի մը վրայ, այլ Վենետիկի հասարակութենէն՝ համեստ բայց գործունեայ միանձի մը վրայ՝ շուքէն դուրս հանելով զինքը, ինչպէս Յիսուս ալ իր առաքեալները ընտրած էր անշուք ձկնորսներու մէջէն: Հոգեշնորհ Հ. Եղիա Քիլաղպեանն է ան որու, ինչպէս երբեմն Մեծն Սուրբ Ներսէս Պարթեւին, հարկ կ'ըլլայ, Աբբայական իշխանութեան հետ, տալ նաեւ Առաջնորդի վարդապետական գաւազան ու հասցնել զինքը Մայրապոյն Վարդապետի աստիճանին:

Այսպէս 15րդ Ընդհանրական Աբբան կը դառնայ ան՝ Մխիթարի Աթոռին վրայ գահակալող եւ, հաւատքի աչքով դիտուած, Տեղակալը Աստուծոյ, եւ իբր այդ բոլոր վանականները, ծերունիներէն մինչեւ վերջին երիտասարդը, ողջագուրելով զինքը, իր ձեռքերուն մէջ կը նորոգեն իրենց կրօնաւորական ուխտերը:

Գերապատիւ Հ. Եղիա, մկրտութեան անունով Պետրոս, ծնած է Քէսապ 17 Ապրիլ 1953ին: Անցնելով Պիքֆայայի Մխիթարեան ընծայարանէն՝ 1966ին կու գայ Վենետիկ: Ս. Ղազարի մէջ կ'աւարտէ երկրորդական ուսումները՝ օրինակելի աշխատասիրութիւն եւ մեծ զոհաբերումի հոգի ցուցաբերելով: 1973ին կը բոլորէ նորընծայութեան տարին եւ ուխտելով կ'անդամակցի Միաբանութեան: 1974ի Հոկտեմբերէն անդին, 6 երկար տարիներ կը յաճախէ Հռոմի քահանայապետական «Անճելիքում» համալսարանը, իմաստասիրութեան ու աստուածաբանութեան վկայականներով պսակուելով: Հուսկ ուրեմն քահանայ կը ձեռնադրուի 1980ի Զատիկին, Ապրիլ 6ին Ս. Ղազարի մէջ:

Փակելով ուսումներու շրջանը՝ Հ. Եղիա կը նուիրուի Վարդութեան իրեն սահմանած պաշտօններուն, հասուննալով փորձառութեամբ, քննելով շարունակ արդի կեանքի պահանջները ու փնտռելով յարմար լուծումներ: Կը տեսնենք զինքը երկար ատեն վանքի գործակալ, ապա Ընդհանուր Մատակարարին օգնական, հարստանալով տնտեսական բարդ հարցերու ալ ծանօթութիւններով: Միաժամանակ կը գործէ իբրեւ դասատու՝ յատկապէս Հայոց Պատմութեան, որպէս օժանդակ դաստիարակ վանքի աշակերտներուն. շրջան մըն ալ կը մնայ Մուրատ Ռափայէլեանի մէջ իբրեւ պատասխանատու ուսումներուն ու կարգապահութեան: Մեծ գնահատանքի կ'արժանանան իր հմտալից դասախօսութիւնները՝ Լոս Անճելէսի Մխիթարեան Կեդրոնի ամառնային հայագիտական դասախօսութիւններու մեծահասակ աշակերտներու կողմէն:

Հուսկ 1994 կը դրկուի Հայաստան, իրականացնելու Հիմնադրին եւ Միաբանութեան ալ երկար տարիներու երազը՝ Հայրենիքի մէջ ալ ունենալու վանատուն մը որ ըլլար միանգամայն մշակութային կեդրոն: Այնուհետեւ հոն, Երեւանի սրտին մէջ հաստատուած, շինարարութեան կողքին՝ կը մշակէ ու զարկ կու տայ հրատարակութիւններու ընդարձակ ծրագիրին մը, նոյնիսկ դիւաններէն հանելով դարերով թաղուած գլուխ գործոցներ: Աշխատակցութեան կը կոչէ թէ՛ վանական եւ թէ՛ աշխարհական անձեր եւ լոյս կ'ընծայէ շատ մը ազգօգուտ գրքեր:

Երբ միութենական Ընդհանուր Ժողովը կը գումարուի 2000ին, շատերու, ուշադրութիւնը, մանաւանդ նոր սերունդին, արդէն իր վրայ կեդրոնացած էր: Ան իբրեւ նոր հորիզոններու ռազմիրան կը ներկայանար, մտահոգուած հոգեւոր վերելքի մը արշալոյսը բանալու վանական կեանքին վրայ՝ աղօթքի եւ գիտութեան թեւերով, ու վերանորոգ քրիստոնէական ապրում հայ ժողովուրդին մէջ՝ նոր աւետարանումով: Այս էր գլխաւոր սպասումը գինքն ընտրողներուն:

Ձայն Ժողովուրդի, ձայն Աստուծոյ՝ կ'ըսէ առած մը: Կը հաւատանք որ Նախախնամութիւնը իր ծրագիրները ունի նորընտիր Աբբահօր վրայ:

Մեր մաղթանքն է որ Գերաշնորհ Հ. Եղիա Մ. Վրդ.ը ըլլայ իրապէս Աստուծոյ եւ դարուն մարդը, եւ ինչպէս մեր աղօթքները, այսպէս ալ Աստուծոյ շնորհքը ու Տիրամօր պաշտպանութիւնը չպակսին իր վրայէն: Թող Մխիթարեան Միաբանութիւնը վերածաղկի իր առաջնորդութեան տակ Աստուծոյ փառքին համար, ու մեր սիրելի ազգին ալ լուսաւորութեան, ինչպէս պիտի ըսէր ինքնին Հիմնադիրը՝ Մխիթար Աբբահայր:

Հ. ՅՈՎՍԷՓ ՎՐԴ. ՊԵՆԵՍՆԻԼԵԱՆ